

Literatura Espanyola Medieval

Codi: 106353

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2504211 Llengua i Literatura Espanyoles	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Bienvenido Morros Mestres

Correu electrònic: bienvenido.morros@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica, haver adquirit les competències necessàries, ha de ser capaç de expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final. Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. La presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen comportarà, automàticament, la qualificació de suspens (0). Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de la assignatura, si així ho creu necessari

Objectius

"Literatura medieval espanyola" s'integra en el conjunt de la matèria Literatura Espanyola Medieval i del Segle d'Or, que forma part dels 108 crèdits de formació obligatòria del Grau de Llengua i Literatura espanyoles, i que l'estudiant cursa juntament amb altres assignatures de llengua i literatura espanyoles. Entre els objectius formatius bàsics es pretén que l'estudiant adquireixi una sòlida i àmplia base sobre la creació literària en llengua castellana durant els segles XIII a XV. Es caracteritzaran els principals períodes, els corrents de pensament i culturals, els gèneres literaris, les escoles i autors, i les obres de major importància. També es tindrà en compte les escriptores que van gosa d'escriure i publicar els seus textos amb el seus nonms reals o amb pseudònims masculins: a la nostra literatura medieval espanyola tenim el cas de Florencia Pinar, entre altres, que seguint la tradició de les trobairitz occitanes, no va tenir cap pudor per donar a conèixer el seu desig sexual, como faria qualsevol poeta de l'època. Entre les trobairitz destaca la poeta Bieris de Romans per expressar el seu amor per una altra dona. Pel que fa a aquestes, el curs inclou una anàlisi en profunditat de cinc obres íntegres i de diversos textos fragmentaris, sobre els quals s'oferirà informació de tall històric i artístic. D'altra banda, l'estudiant exercitarà les seves competències específiques adquirides en la realització de discursos, tant orals com escrits, relacionats amb l'àmbit de la literatura espanyola valent-se dels mètodes, els conceptes i les teories literàries adquirits.

Competències

- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura hispànica, de la teoria literària, de la llengua espanyola i la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Fer servir la metodologia i els conceptes de l'anàlisi literària tenint en compte fonts i contextos.
- Identificar els períodes, tradicions, tendències, autors i obres més significatives de la literatura en llengua espanyola en el seu context historicosocial.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer les principals teories, temes i gèneres de la literatura en els diferents països de parla hispànica.

Resultats d'aprenentatge

1. "Reconèixer les sèries historico-literàries des de la primerenca Edat Mitjana fins al final del segle XVII, de manera que es pugui establir una continuïtat entre els diversos gèneres literaris i la seva projecció; per exemple, la lírica tradicional a l'obra de Lope de Vega, o la contística medieval en Cervantes."
2. Caracteritzar els fenòmens literaris tenint en compte els diferents nivells d'anàlisi.
3. Comentar textos literaris de diferents èpoques.
4. Comprendre la relació entre text i discurs.
5. Conèixer els períodes de la literatura medieval i del Segle d'Or (segles XVI-XVII) en tots els seus gèneres, corrents, tendències i autors més representatius.
6. Determinar els trets d'estil dels principals autors de la literatura medieval i dels segles d'or.
7. Fer prediccions i inferències literàries sobre el contingut d'un text.
8. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
9. Identificar les principals característiques dels gèneres de la literatura medieval i dels segles d'or.
10. Justificar mitjançant una terminologia apropiada l'anàlisi de les dades des d'un punt de vista literari.
11. Reconèixer les diferents modalitats poètiques (lírica, narrativa, cançonera, italianitzant, etc.) i les seves formes mètriques.
12. Reconèixer les modalitats de la prosa (braquilògica i paremiològica, popular o culta, de ficció (sentimental, cavalleresca, pastoral, morisca, bizantina, picaresca, etc.) i de pensament (epístola, crònica, diàleg, assaig, oració, etc.) i la seva evolució al llarg dels dos períodes.
13. Reconèixer les modalitats teatrals: religiosa, pastoral, tràgica i la de l'anomenada Comèdia Nova.
14. Saber fer treballs individualment o en grup aplicant els coneixements teòrics adquirits i enfrontant-se a nous reptes i realitats culturals.
15. Utilitzar les tècniques de la crítica textual, i de les seves disciplines afins: ecdòtica, història del llibre, paleografia i codicologia.

Continguts

1. L'èpica hispànica i el Romanceró: història i poetes, cicles èpics, models heroics, transvasament a altres parts
2. La clerecia i la seva pervivència: models de cultura, mons piadosos, universos de roman, falses autobiografies
3. La prosa dels segles XIII i XIV: historiografia, exempla, miralls de prínceps

4. La lírica: peces tradicionals, patrons trobadorescos, cançoners de la última etapa del Medievo
5. Prosa d'idees i prosa de ficció en la tardor de l'Edat Mitjana: noves influències, nous públics, nous gèneres:
6. Perspectives sobre el teatre: tradicions litúrgiques, fastos cortesans, metamorfosi del pastor, comèdia humanística.

Metodologia

El temps d'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix, aproximadament, de la manera següent: Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tot tipus de textos. Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària. Activitats autònomes (45%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals. Activitats d'Avaluació (10%). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites. Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Treball monogràfic	40	1,6	5, 7, 8, 14

Avaluació

La qualificació depèn en un 50% de l'examen final, destinat a acreditar el coneixement dels continguts fonamentals. Durant el curs caldrà realitzar dos assajos breus (al voltant de les 5 pàgines), el primer sobre una de les lectures obligatòries considerada en la seva integritat i el segon sobre qualsevol altra obra de la literatura medieval espanyola, a partir de les pautes que el professor indiqui en el seu moment. El valor d'aquests exercicis és d'un 20% cadascun. El 10% restant depèn de la participació activa en les classes de comentari de textos. En el seu defecte, l'alumne pot presentar la ressenya d'una de les obres incloses en la bibliografia recomanada, o altres afins. Molt important: cal aprovar en primera instància almenys el 40% de la matèria. És a dir: només és admissible la recuperació o bé l'examen o bé dels treballs. Tota qualificació obtinguda és vàlida per a la mitjana final. Es considerarà no avaluable a l'alumne que no hagi realitzat una de les tres proves. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Cal no oblidar que aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, etc.) no són recuperables.

Avuació única

El alumnat que s'aculli a aquest tipus d'avaluació haurà d'entregar les dos activitats (a les que farem

referència després) el dia del examen final, a més de fer aquesta prova junt amb la resta de companys i companyes. Les activitats que cal presentar el dia de l'examen final són:

Primera activitat: la redacció d'un assaig breu (al voltant de les 5 pàgines) sobre una de les lectures obligatòries considerada en la seva integritat. La activitat tindrà un 25 % de la nota total.

Segona activitat: la redacció d'un altre assaig sobre qualsevol altra obra de la literatura medieval espanyola (el poema de Florencia Pinar, a tall d'exemple), a partir de les pautes que el professor indiqui en el seu moment. Com l'activitat anterior, aquesta també valdrà el 25 % de la nota final.

Examen final: prova de cinc preguntes sobre la matèria de què consta l'assignatura. L'examen comptarà un 50% de la nota final.

En el cas de les reavaluacions, es procedirà de la mateixa manera, si s'ha de recuperar tota l'assignatura. Si només és una part d'ella, s'entregarà el dia de la reavaluació l'activitat no superada o es farà el examen final.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
assaig 1	20%	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
assaig 2	20%	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
examen final	50%	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
participació a classe	10%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Lectures obligatòries

Cantar de Mio Cid, ed. Alberto Montaner, Centro para la Edición de los Clásicos Españoles-Galaxia 4 Cantar de Mio Cid, ed. Alberto Montaner, Centro para la Edición de los Clásicos Españoles-Galaxia Gutenberg-Círculo de Lectores (Biblioteca Clásica), Barcelona, 2007; o bien Crítica (Clásicos y modernos), Barcelona, 2007.

Juan Ruiz, arcipreste de Hita, Libro de buen amor, ed. Alberto Blecua, Cátedra (Letras hispánicas), Madrid, 1992; o bien Crítica (Clásicos y modernos), Barcelona, 2001.

Don Juan Manuel, El conde Lucanor, ed. Guillermo Serés, Centro para la Edición de los Clásicos Españoles-Galaxia Gutenberg-Círculo de Lectores (Biblioteca clásica), Barcelona, 2006; o bien Crítica (Clásicos y modernos), Barcelona, 2001; o bien ed. José Manuel Blecua, Castalia (Clásicos Castalia), Madrid, 1979. J

orge Manrique, Poesía, ed. Bienvenido Morros, Vicens Vives, Barcelona, 2005.

Diego de San Pedro, Carcel de amor, ed. Carmen Parrilla, Crítica (Biblioteca clásica), Barcelona, 1995; o bien ed. Keith Whinnom, Castalia (Clásicos Castalia), Madrid, 1972.

Antología de textos literaris preparada pel professor.

Bibliografia essencial

Maña Jesús Lacarra y Juan Manuel Cacho, Entre oralidad y escritura: la Edad Media, en José-Carlos Mainer (dir.), Historia de la literatura española, vol. 1, Crítica, Barcelona, 2012.

Francisco Rico (dir.), *Historia y crítica de la literatura española, I*, Alan Deyermond (ed.), *Edad Media, Crítica*, Barcelona, 1980; Primer suplemento, *íbid.*, 1991.

Alberto Vàrvaro, *Literatura románica de la Edad Media. Estructuras y formas*, Ariel, Barcelona, 1983.

Altres referències d'interès Gian Mario Anselmi (ed.), *Mapas de la literatura europea y mediterránea*, Crítica, Barcelona, 2002. Erich Auerbach, *Mimesis*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1983. Ernst Robert Curtius, *Literatura europea y Edad Media latina*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1999. Peter Dronke, *La lírica en la Edad Media*, Ariel, 1995. Otis H. Green, *España y la tradición occidental*, Gredos, Madrid, 1969. Erich Köhler, *La aventura caballeresca*, Sirmio, Barcelona, 1991. Ramón Menéndez Pidal, *Poesía juglaresca y juglares: orígenes de las literaturas románicas*, Espasa-Calpe, Madrid, 1990. Howard Patch, *El otro mundo en la literatura medieval*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1983. Marín de Riquer, *Cantares de gesta franceses*, Gredos, Barcelona, 2009. Giuseppe Sergi, *La idea de la Edad Media*, Crítica, Barcelona, 2001. Leo Spitzer, *Estilo y estructura en la literatura española*, Crítica, Barcelona, 1980. Paul Zumthor, *La letra y la voz de la literatura medieval*, Cátedra, Madrid, 1989.

Programari

Work, pdf, teams